

Niniejszy dokument nie stanowi doręczenia w trybie art. 15 zzs⁹ ust. 2 ustawy COVID-19 (Dz.U.2021, poz. 1842)

Sygn. akt I ACa 860/20

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 lutego 2022 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie – I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Sławomir Jamróg
Protokolant:	st. sekretarz sądowy Krzysztof Malinowski

po rozpoznaniu w dniu 4 lutego 2022 r. w Krakowie na rozprawie

sprawy z powództwa I. Ł.

przeciwko Gminie C.

o ochronę dóbr osobistych i zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Nowym Sączu

z dnia 26 czerwca 2020 r. sygn. akt I C 865/19

1. prostuje zaskarżony wyrok oznaczając datę rozpoznania i wydania orzeczenia na dzień 26 czerwca 2020 r.;

2. oddala apelację;

3. zasądza od powoda na rzecz strony pozwanej kwotę 1.890 zł (jeden tysiąc osiemset dziewięćdziesiąt złotych) tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.

SSA Sławomir Jamróg

Sygn. akt I ACa 860/20

UZASADNIENIE

Powód I. Ł. domagał się zasądzenia od Gminy C. na swoją rzecz kwoty 6000 zł tytułem zadośćuczynienia za naruszenie jego dóbr osobistych, a także zobowiązania pozwanej do złożenia pisemnego oświadczenia o treści: "Wyrażamy ubolewanie z powodu naruszenia dóbr osobistych Pana I. Ł. w postaci jego niezbywalnej godności osobistej, dobrego imienia oraz prawa do poszanowania życia prywatnego, które zostało naruszone poprzez wystąpienie przez (...)Komisję do Spraw Rozwiązywania Problemów Alkoholowych z bezzasadnym wnioskiem w sprawie zastosowania obowiązku leczenia odwykowego, za co pragniemy przeprosić". Uzasadniając żądanie powód podał, że zmagał się

z problemem alkoholowym, w maju 2015 r. podjął leczenie odwykowe i od tamtego czasu zachowuje bezwzględną trzeźwość, co może potwierdzić kurator sądowy sprawujący nad nim nadzór w związku ze skazaniem powoda wyrokiem karnym. Pomimo nie używania alkoholu Komisja w oparciu o dokumentację sprzed 2 lat oraz opinię żony powoda, z którą żyje on w nieformalnej separacji, skierowała do sądu wnioski o przymusowe leczenie powoda. Działanie takie jest świadomym, celowym i złośliwym nadużyciem uprawnień i stygmatyzuje powoda w środowisku rodzinnym, sąsiedzkim i zawodowym.

Pozwana Gmina C. wniosła o oddalenie powództwa (k.24). Przyznała skierowanie przez Komisję wniosku do sądu, jednakże zaprzeczyła, by było to działanie bezprawne. W maju 2015 r. do Komisji wpłynął wniosek żony i córki powoda o objęcie go leczeniem odwykowym. Komisja podjęła działania. Powód oświadczył, że dobrowolnie podejmie terapię, co też miało miejsce. Po okresie leczenia Komisja ponownie zwróciła się do policji i (...)Ośrodka Pomocy Społecznej o przeprowadzenie wywiadów, czy powód zachowuje abstynencję, jednak I. Ł. odmówił udzielenia wywiadu co było powodem skierowania go na dobrowolne badanie. Ponieważ nie stawiał się on także na badania, Komisja skierowała wniosek do sądu. W trakcie postępowania sądowego ustalono, że powód jest uzależniony od alkoholu. Działania Komisji nie miały więc charakteru bezprawnego.

Wyrokiem z dnia 25 czerwca 2020r. sygn. akt I C 865/19 Sąd Okręgowy w Nowym Sączu oddalił powództwo (pkt I) i zasądził od powoda na rzecz strony pozwanej kwotę 2500 zł tytułem kosztów procesu (pkt II).

Podstawę tego rozstrzygnięcia stanowił następujący stan faktyczny:

Powód zamieszkuje w K., na terenie Gminy C.. W przeszłości pracował na tym terenie jako policjant, a następnie jako Komendant Straży Miejskiej w C.. Pismem z 27 marca 2015 r. powód wypowiedział umowę o pracę z Urzędem Gminy w C., pracodawca wystawił mu świadectwo pracy. Rezygnacja z zatrudnienia przez powoda była związana z faktem zatrzymania go podczas prowadzenia samochodu pod wpływem alkoholu. Powód już wcześniej nadużywał alkoholu, co było także powodem konfliktów rodzinnych. Pismem z 11 maja 2015 r. żona i córka powoda zwróciły się do (...) Komisji do Spraw Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w C. ((...)) z prośbą o objęcie leczeniem odwykowym powoda. Podały, że powód od dłuższego czasu nadużywa alkoholu co było powodem wyprowadzki żony i córek powoda ze wspólnego domu do wynajętego mieszkania. Komisja zwróciła się o przeprowadzenie stosownych wywiadów do policji i GOPS.

W dniu 25 maja 2015 r. odbyło się posiedzenie Komisji, w którym brał także udział powód. W trakcie posiedzenia oświadczył, że 28 marca 2015 r. kierował samochodem osobowym po spożyciu trzech piw. Zobowiązał się także do podjęcia terapii odwykowej. Taką terapię odbył. Pismem z dnia 19 stycznia 2016 r. Komisja zwróciła się do GOPS z prośbą o ponowne ustalenie, czy powód zaprzestał używania alkoholu w związku z jego deklaracją odbycia terapii. W odpowiedzi GOPS przesłał Komisji odpowiedni wywiad. W trakcie wywiadu powód poinformował pracownika socjalnego, że odbył terapię oraz zachowuje całkowitą abstynencję i nie widzi potrzeby korzystania z pomocy, bądź wsparcia Grupy

Wyrokiem z dnia 5 października 2015 r. wydanym w sprawie (...)powód został uznany za winnego popełnienia przestępstwa z art. 207 § 1 kk i skazany na rok pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem wykonania kary. Sąd karny poddał powoda dozorowi kuratora sądowego na okres zawieszenia wykonania kary pozbawienia wolności oraz zobowiązał go do powstrzymania się od nadużywania alkoholu. Wyrok uprawomocnił się 16 października 2015 r. i skierowano go do wykonania. Obowiązki kuratora powierzono kuratorowi społecznemu J. P.. Kurator sporządził sprawozdanie z objęcia dozoru. W trakcie sprawowania dozoru kurator odwiedzał powoda dwa razy w miesiącu. Nigdy podczas tych wizyt nie spotkał powoda pod wpływem alkoholu. Wyrokiem Sądu Rejonowego w N. z dnia 2 marca 2016 r. sygn. akt(...) powód został skazany za popełnienie przestępstwa z art. 178 a § 1 kk. Sąd zarządził podanie wyroku do publicznej wiadomości przez umieszczenie informacji na tablicy ogłoszeń UG C. na okres 30 dni. Wyrok uprawomocnił się 18 marca 2016 r. i został skierowany do wykonania.

Pismem z dnia 20 października 2016 r. (...) ponownie zwróciła się z prośbą o przeprowadzenie wywiadów na temat powoda do GOPS. Pracownik socjalny odwiedził powoda, jednak ten nie zgodził się na rozmowę informując, że nie

będzie rozmawiał z nikim innym, oprócz kuratora ustanowionego dla niego przez sąd. Pismem z dnia 25 listopada 2016 r. Komisja zwróciła się o wywiad do policji. Odpowiedni wywiad KMP w N. przesłała Komisji przy piśmie z dnia 5 grudnia 2016 r. Wynikało z niego, że powód zachowuje abstynencję, zamieszkuje sam, w rodzinie w 2015 r. była prowadzona procedura „Niebieskiej Karty” a ponadto powód posiada „trzy czynne rejestracje procesowe z art. 222 § 1 kk, art. 226 § 1 kk, art. 178 a § 1 kk i art. 207 § 1 kk”. Jako źródło informacji podano żonę powoda i kuratora społecznego.

Pismem z dnia 12 stycznia 2017 r. Komisja zwróciła się do lekarza D. M. ze zleceniem wykonania opinii w przedmiocie uzależnienia powoda od alkoholu. Pismem z tej samej daty Komisja zawiadomiła powoda o skierowaniu go na badanie przez biegłego lekarza informując, iż w przypadku nie usprawiedliwionego niestawiennictwa na wyznaczone badania skieruje sprawę na drogę postępowania sądowego, w którym sąd zarządził badanie przymusowe. Pismem z dnia 1 lutego 2017 r. psycholog I. C. i lekarz D. M. poinformowały Komisję, że powód nie zgłosił się na badanie psychologiczno-lekarskie. Powód wezwanie na to badanie otrzymał na jeden dzień przed wyznaczonym terminem.

Pismem z dnia 13 lutego 2017 r. (...) zwróciła się do sądu o wszczęcie postępowania w sprawie zastosowania obowiązku leczenia odwykowego wobec powoda. Do pisma załączono wniosek żony powoda o objęcie leczeniem, zgromadzone wywiady środowiskowe i informacje policji, pismo informujące o niestawiennictwie powoda na wyznaczony termin badań. W trakcie postępowania sąd dopuścił dowód z opinii psychiatry i psychologa na okoliczność ustalenia czy uczestnik jest uzależniony od alkoholu. Powód złożył na to postanowienie zażalenie, które zostało odrzucone. Po przebadaniu powoda biegłe psychiatra i psycholog wydały opinię, w której wskazały, że powód jest uzależniony od alkoholu, ma powierzchowny wgląd w stan uzależnienia, ujawnia krytycyzm wobec negatywnego wpływu alkoholu na funkcjonowanie rodziny. Biegłe uznały, iż wskazane jest ponowne podjęcie terapii przez powoda w celu pogłębienia wglądu w chorobę w niestacjonarnym zakładzie leczenia odwykowego oraz nadzór kuratora nad przebiegiem postępowania. Powód nie zgadzał się z treścią opinii co wyartykułował będąc przesłuchiwanym w charakterze uczestnika 1 czerwca 2017 r. W tym samym dniu sąd oddalił wniosek o leczenie odwykowe wskazując w pisemnym uzasadnieniu orzeczenia, że do poddania obowiązkowemu leczeniu odwykowemu konieczne jest spełnienie kumulatywnie dwóch przesłanek: o charakterze medycznym tj. stan uzależnienia od alkoholu i przesłanka społeczna tj. jeden ze wskazanych w art. 24 ustawy z 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (dalej u.w.t.) nagannych sposobów zachowań. Sąd uznał, iż powód jest osobą uzależnioną od alkoholu, ale nie zachodzi druga z wymienionych przesłanek.

Przy tym stanie faktycznym Sąd Okręgowy odwołując się do treści art. 23 kc i art. 24 k.c. wyłożył przesłanki ochrony dóbr osobistych i wskazał, że na skutek prowadzenia postępowania przez Komisję i wystąpienie przez (...) z wnioskiem do sądu o skierowanie powoda na przymusowe leczenie doszło do naruszenia godności osobistej, dobrego imienia powoda. Zdaniem Sądu w tym jednak przypadku działanie Komisji nie było bezprawne. Sad pierwszej instancji zwrócił uwagę, że powód w przeszłości pracował jako policjant, potem strażnik straży gminnej pełniąc także funkcję jej naczelnika. Był również członkiem (...) w C.. Mając takie doświadczenie powód zdawał sobie sprawę jak istotna jest współpraca obywateli z organami władzy publicznej przy realizacji zadań [publicznych, tym bardziej jeżeli chodzi o działania podjęte dla dobra danej jednostki. Poza sporem było, że powód jest uzależniony od alkoholu. Wniosek o objęcie powoda leczeniem zgłosiły do Komisji jego żona i córka. Żona powoda wyprowadziła się ze wspólnego domu z córkami, doszło więc do rozpadu rodziny powoda. To w takim stanie faktycznym Komisja podjęła działania. Powód wziął udział w posiedzeniu Komisji 25 maja 2016 r. i zadeklarował dobrowolne leczenie. Kolejny raz komisja zwróciła się do GOPS o przeprowadzenie wywiadu środowiskowego 20 października 2016 r., działanie takie miało podstawy faktyczne. W marcu 2016 r. uprawomocnił się bowiem wyrok skazujący powoda za prowadzenie pojazdu pod wpływem alkoholu. Sąd karny zarządził podanie wyroku do publicznej wiadomości przez ogłoszenie o skazaniu na tablicy ogłoszeń UG w C. (u pozwanej). Komisja miała więc wiedzę o fakcie skazania powoda za przestępstwo związane z użyciem alkoholu, i to bez własnej inicjatywy. Zlecenie w październiku wywiadu było więc działaniem adekwatnym. Powód – były policjant, naczelnik straży gminnej, członek (...), a jednocześnie osoba uzależniona od alkoholu, trzykrotnie skazana prawomocnymi wyrokami, w tym co najmniej raz za przestępstwo związane z nadużywaniem alkoholu - odmówił rozmowy z pracownikiem socjalnym (co było bezsporne). Komisja, po odmowie rozmowy przez powoda, zwróciła się więc do policji. W informacji od policji odnotowano „trzy czynne rejestracje

procesowe . Mając taką wiedzę Komisja zleciła lekarzowi badanie powoda (k. 53). Powód został, jak sam przyznał powiadomiony o terminie badania na jeden dzień naprzód, mieszkając blisko i znając swoją sytuację nie podjął jednak żadnych kroków, w tym chociażby próby kontaktu telefonicznego z lekarzem, choć w zawiadomieniu o terminie badań wskazano, że niestawiennictwo będzie skutkowało skierowanie sprawy na drogę postępowania sądowego (k. 53 in fine). W tym kontekście skierowanie przez Komisję wniosku do sądu nie było więc piętnującym, nie opartym na żadnych podstawach zachowaniem, ale stanowiło naturalną konsekwencję wyborów powoda. Powód nie usprawiedliwił w sposób odpowiedni nieobecności. Działanie Komisji nie było więc „skandaliczne, bezmyślne i inkwizycyjne”. Jakkolwiek w demokratycznym państwie prawa przymusowe leczenie odwykowe musi być absolutnym wyjątkiem , tym niemniej istniała zdaniem Sądu pierwszej instancji podstawa do skierowania w oparciu o art. 24 i 25 u.w.t. Komisja działała na podstawie przytoczonych przepisów i mając wiedzę na temat opisanych wyżej faktów. Jej działanie miało więc podstawę tak prawną jak i faktyczną. Oceny tej nie zmienia oddalenie wniosku przez sąd. Wprawdzie każdy udział w postępowaniu sądowym wiąże się co najmniej z niedogodnościami, jednakże nie oznacza to, że pozwana naruszyła dobra osobiste osoby wygrywającej. Oddalenie wniosku nie wyłącza też bezprawności działania pozwanej .

Sąd Okręgowy zwrócił też uwagę, że w okresie ,w którym złożono wniosek obowiązywała ustawa o ochronie danych osobowych. W 2018 r. dodano do u.w.t. art. 25a, który bezpośrednio w dotyczącej omawianego zagadnienia ustawie reguluje te kwestie. Wzmacnia to tylko powołany wyżej argument, że ochrona dóbr osobistych czy danych osobowych (nawet wrażliwych) nie może być przeszkodą do wykonywania przez państwo wyznaczonych ustawą zadań.

W konsekwencji Sad Okręgowy uznając, że działania pozwanej nie były bezprawne, powództwo oddalił.

Obciążenie przegranego powoda kosztami zastępstwa procesowego poniesionymi przez pozwana nastąpiło w oparciu o art. 98 k.p.c.

Apelację od tego wyroku wniósł powód zaskarżając orzeczenie w całości , zarzucając :

1. naruszenie przepisów postępowania a to art. 233§1 k.p.c. poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów i poczynienie ustaleń faktycznych sprzecznych z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego poprzez przyjęcie, że działania pozwanej nie miały charakteru bezprawnego na tej podstawie, że trakcie postępowania sądowego przed Sądem Rodzinnym w sprawie przymusowego leczenia ustalono, że powód jest uzależniony od alkoholu, podczas gdy na Komisji spoczywał ciężar dowodu, że I. Ł. jest nie tylko uzależniony od alkoholu w stopniu wymagającym leczenia ale też , że istnieje jednak z przesłanek określonych w art. 24 o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi;

2. naruszenie art. 23 i 24 k.c. oraz art. 24 ustawy z dnia 26 października 198r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi poprzez ocenę, że domaganie się od powoda wrażliwych danych , zmuszanie do poddania się badaniom oraz skierowanie przeciwko niemu sprawy do sądu o zastosowanie przymusowego leczenia nie stanowi naruszenia dóbr osobistych, nawet jeżeli brak jest spełnienia wymaganych art. 24 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi kumulatywnie dwóch przesłanek.

Strona pozwana wniosła o oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego.

Rozpoznając apelację Sąd drugiej instancji uznał za własne ustalenia Sądu pierwszej instancji, prostując tylko , że posiedzenie Komisji nie odbyło się w dniu 25 maja 2016 r., lecz 24 maja 2016r.

Sad zważył co następuje:

Wbrew zarzutom środka odwoławczego Sąd Okręgowy dokonał oceny, że doszło do naruszenia dóbr osobistych. natomiast Sąd pierwszej instancji uznał, że powód nie może domagać się zadośćuczynienia za to naruszenie, wobec wyłączenia bezprawności.

Niewątpliwie domaganie się od powoda wrażliwych danych stanowi naruszenie prawa do prywatności. Godność to wewnętrzne przekonanie człowieka o własnym moralnym i etycznym nieposzlakowaniu, poczucie własnej wysokiej wartości (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 marca 2007 r. I CSK 292/06 i z dnia z dnia 30 października 2003 r. IV CK 149/02). Tak rozumiana godność jest także naruszana, w sytuacji prowadzenia postępowania, które ze swej istoty zaprzecza podstawom do uznania powoda za wysoce wartościową osobę. Samo bowiem prowadzenia takiego postępowania łączy się z oceną wysokiego prawdopodobieństwa, że osoba względem której prowadzone są czynności powoduje- w związku z nadużywaniem alkoholu- rozkład życia rodzinnego, demoralizację małoletnich, lub uchyla się od obowiązku zaspokajania potrzeb rodziny albo zakłóca spokój, porządek publiczny. Nawet jeżeli prowadzenie postępowania przewidzianego przez prawo samo w sobie nie stanowi zniewagi, to jednak z uwagi na przesłanki postępowania, samo jego prowadzenie ma pewien wymiar poniżający, podważający zaufanie do osoby, której to postępowanie dotyczy. W obiektywnym więc odbiorze tego typu postępowanie stanowi ingerencję w sferę dóbr osobistych w wymiarze wewnętrznym (tj nawet jeżeli informacja o postępowaniu nie zostanie upubliczniona.

Przerzucało to na pozwaną ciężar dowodu wykazania, że prowadząc to postępowanie (...) Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w C., realizując zadania własne pozwanej Gminy C. nie działała bezprawnie.

Ustalenia zebrane w sprawie pozwalają jednak na ocenę, że w tym przypadku obalono domniemanie bezprawności. Nie naruszała zasad logiki i doświadczenia życiowego ocena dowodów, która doprowadziła Sąd pierwszej instancji do ustalenia, że (...) Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w C. działała na podstawie przepisów ustawy, dysponując odpowiednią podstawą tak prawną jak i faktyczną. Sąd pierwszej instancji szeroko i w przekonujący sposób wskazał wyjaśnił podstawy do takiej oceny. Nie stanowi zaś naruszenia art. 233§1 k.p.c. uznanie wiarygodności jednej z przeciwstawnych grup dowodów albo też częściowa odmowa wiarygodności dowodu.

Sąd drugiej instancji nie kwestionuje faktu, że skazanie powoda w 2016r. za czyn z art. 178 a § 1 kk. dotyczyło przestępstwa popełnionego w marcu 2015r. Niewątpliwie też doszło do oddalenia wniosku (...) Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w C. przez Sąd. Sąd Apelacyjny nie podziela jednak stanowiska te okoliczności stanowiły wystarczającą podstawę do zaprzestania czynności Komisji. To całokształt okoliczności miał znaczenie dla oceny podstaw faktycznych i prawnych działania Komisji. Fakt, że powód ściśle współdziałał z kuratorem nie wynikał z dokumentacji Komisji, co więcej powód nie chciał udzielać informacji pracownikowi socjalnemu. Decydujące zaś jest, że powód nie współpracował z Komisją i nie wyjaśniał okoliczności mających wskazywać, że nadużywanie przez niego alkoholu było przeszłością i nie przekładało się już ani na życie rodzinne ani nie zagrażało spokojowi i porządkowi publicznemu. Tu trzeba dodatkowo podkreślić, że o zastosowaniu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego (które nota bene stanowiłyby dodatkowo ingerencję w wolność i autonomię człowieka) nie orzeka komisja lecz w postępowaniu nieprocesowym sąd rejonowy właściwy według miejsca zamieszkania lub pobytu osoby, której postępowanie dotyczy. Fakt, że Sąd oddalił wniosek Komisji nie jest równoznaczny z bezprawnością działania komisji albowiem udział (...) w postępowaniu jako wnioskodawcy, to realizacja interesu publicznego, stanowiącego wyraz profilaktyki przeciwalkoholowej. Takie postępowanie prowadzone przez Komisję nie jest prowadzone przeciwko I. Ł., a powinno toczyć się z jego aktywnym udziałem. Zarówno wszczęcie postępowania mającego na celu ocenę skierowania osoby uzależnionej na badanie w przedmiocie uzależnienia od alkoholu a następnie skierowanie wniosku do sądu stanowiło uprawnienie (...) wprost wynikające odpowiednio z przepisów art. 4¹ ust. 1 ust. 3 art., 25 i art. 26 ust. 3 ustawy z dnia 26 października 1982 r. Formalne podstawy do prowadzenia postępowania niewątpliwie istniały.

Sąd Apelacyjny nie kwestionuje, że wszczynanie postępowań wyjaśniających wbrew jakichkolwiek przesłanek, z naruszeniem procedury dozwolonej przepisami prawa, może stanowić formę nękania lub mobbingowania. (por. Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 października 2020 r. I PK 55/19 LEX nr 3276561). Nie kwestionuje też, że nawet formalnie poprawne działanie organu (funkcjonariusza organu) może być uznane za bezprawne naruszenie dóbr z uwagi na motywację podejmowanych decyzji, jak też z uwagi na wykroczenie poza niezbędne ramy postępowania, brak odpowiedniej rzeczowości jak też z uwagi na formułowanie oczywiście niewłaściwych ocen dotyczących właściwości lub postępowania danej osoby lub posługiwanie się dokonanymi bez odpowiedniego uzasadnienia sformułowaniami

godzącymi w chronione dobra osobiste (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 19 października 2000 r. III CKN 866/98 OSNC 2001/4/61 i z dnia 19 grudnia 2002 r. II CKN 167/01 LEX nr 75353 i z dnia 13 kwietnia 2000 r. III CKN 777/98). Takich oczywistych naruszeń czy wykroczenia poza granice postępowania jednak nie wykazano.

Jak słusznie natomiast zwrócił uwagę Sąd pierwszej instancji podjęcie czynności wyjaśniających przez Komisję miało odpowiednie uzasadnienie faktyczne. Sąd Apelacyjny zwraca uwagę, że Komisja jedynie dokonuje oceny zaistnienia przesłanek skierowania na badanie w przedmiocie uzależnienia od alkoholu. Jeżeli obraca się w sferze uznaniowości to dla przyjęcia czy nie doszło do przekroczenia uprawnień wynikających z wyżej powołanych przepisów znaczenie mają okoliczności faktyczne ujawnione w toku działania Komisji.

Poza sporem jest, że powód jest dotknięty problemem alkoholowym. Jeżeli z danych jakimi dysponowała Komisja wynikało, że doszło do wyprowadzenia się jego małżonki ze wspólnego domu z córkami, a nastąpiło to w związku z nadużywaniem przez I. Ł. alkoholu, to oczywista była konieczność podjęcia działań zmierzających do zbadania powoda w przedmiocie uzależnienia od alkoholu i oceny podstaw do podjęcia przez powoda dobrowolnego leczenia. Trzeba podkreślić, że sama treść punktu II wyroku Sądu Rejonowego w N. z dnia 5 października 2015r. zobowiązującego I. Ł. do powstrzymywania się od nadużywania alkoholu i wszczynania awantur domowych wprost wskazywała, że istnieje dalsze ryzyko popełnienia przestępstwa przeciwko rodzinie w związku z nadużywaniem alkoholu oraz ryzyko zakłócania spokoju. To więc że powód w maju 2015r. deklarował podjęcie leczenia nie uchylało potrzeby działania Komisji. Uzasadnione więc było podjęcie w styczniu 2016r. działań przez Komisję tj skierowanie do MOPS zapytań o aktualną sytuację (k 11 akt (...)). Informacja B. L. z marca 2016 nie dawała pełnej informacji o wyniku terapii odwykowej oraz wskazywała, że powód nie widzi potrzeby wsparcia AA jak i nie widzi potrzeby korzystania z pomocy psychologicznej. Deklaracje o powstrzymywaniu się od alkoholu wynikające z dokumentów przedłożonych Komisji nie mogły być dla Komisji wystarczające. Jakkolwiek pismo GMOPS z dnia 15 listopada 2016r. nie wskazywało by dochodziło do dalszych interwencji Policji, to już jednak fakt upublicznienia wyroku Sądu Rejonowego w N.z dnia 2 marca 2016 r. sygn. akt (...) wskazywał, że powód znajdując się w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środka odurzającego, prowadził pojazd mechaniczny w ruchu lądowym. Nawet jeżeli czyn popełniono jeszcze w 2015r., to samo upublicznienie wyroku wskazuje, że cele prewencyjne środka karnego nadal były aktualne. Trzeba ponadto także uwzględnić stwierdzenie Policji zawarte w informacji z dnia 5 grudnia 2016r., że I. Ł. posiada na tamten czas aktualne, trzy czynne rejestracje procesowe dotyczące popełnienia przez niego przestępstw, w tym popełnionych w związku z nadużywaniem alkoholi. Mimo więc, że czyn prowadzenia pojazdu w stanie nietrzeźwości został dokonany w marcu 2015r., to bez złożenia odpowiednich wyjaśnień przez powoda, członkowie Komisji mieli podstawy do uznania, że powód nadal narusza porządek publiczny pod wpływem alkoholu i jego abstynencja oraz przestrzeganie spokoju i porządku prawnego nie ma charakteru trwałego. Czasowe zaś zaniechanie przez osobę uzależnioną od alkoholu negatywnych zachowań podpadających pod normę zawartą w przepisie art. 24 ustawy z 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, nie niweczy merytorycznej zasadności żądania orzeczenia obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu (por. Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 kwietnia 2018 r. I CSK 763/17 LEX nr 2533248). Komisja zaś nie mogła wnioskować li tylko w oparciu o twierdzenia powoda, że doszło do trwałego zaniechania przez niego tego typu zachowań.

Brak też było bliższych danych o ewentualnym powrocie małżonki z dziećmi do domu. Informacje pracownika MOPS wskazywały, że powód w rozmowie w dniu 15 lutego 2016r. potwierdzał, że nadal pozostaje w konflikcie z małżonką. Ta okoliczność musiała w zestawieniu z czynnymi, aktualnymi wówczas rejestracjami popełnienia przestępstw (k5 akt (...)) prowadzić do oceny wysokiego prawdopodobieństwa, że nadal trwa rozpad rodziny powoda powiązany z nadużywaniem alkoholu.

Komisja nie stwierdza faktu popełnienia przestępstwa, lecz potrzebę działań prewencyjnych. Biorąc pod uwagę brak odpowiedniej dokumentacji potwierdzającej twierdzenia powoda o zakończeniu leczenia, oraz istnienie uzasadnionych wątpliwości co do wyniku procesu leczenia, uzasadnione było skierowanie I. Ł. przez Komisję na badania przez biegłego, w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu w trybie art. 25 ustawy. Komisja dysponowała więc odpowiednimi podstawami do działania i nie naruszyła przepisów art. 24 i 25 w.w. ustawy.

Trzeba także podkreślić, że potwierdzeniem prawidłowego zastosowania art. 25 ustawy przy kierowaniu powoda przez Komisję na badania stanowi również pośrednio okoliczność, że także Sąd Rejonowy w N. postanowieniem z dnia 16 lutego 2018r. sygn.. akt(...) dopuścił dowód z opinii lekarza psychiatry. Potrzeba przebadania powoda nie budziła więc żadnych wątpliwości. Z opinii wynika, że wskazane jest podjęcie ponowne terapii, co potwierdza wnioski wynikające z dokumentacji Komisji, że słowne deklaracje powoda o zakończeniu terapii nie są wystarczające do zaniechania czynności przez członków Komisji. I. Ł. nie współpracował z Komisją i nie przedkładał żadnych sprawozdań kuratora potwierdzających, że kurator ma pełny i całościowy wgląd w sytuację powoda i ma wiedzę, że w całym okresie od maja 2015r. nie stwierdzono u powoda stanu nietrzeźwości oraz, że powód realizuje obowiązki nałożone w wyroku karnym i przestrzega ładu i porządku. Niezgłoszenie się na badanie w dniu 7 marca 2017r. zostało usprawiedliwione (k42 akt (...)) Niestawiennictwo na kolejne badanie nie został już jednak usprawiedliwione, co świadczyło o lekceważeniu przez powoda zasad tego postępowania. Odmowa zaś wywiadu w listopadzie 2016r. wskazywała, że powód nie chce współpracować w celach leczniczych mimo, że skierowanie na badanie przez Komisję nie stanowi działania przymusowego. Dane zaś wynikające z dokumentów przedłożonych Komisji nie dawały podstawy do oceny, że problem alkoholowy przestał istnieć. Zasadnie więc komisja skierowała wniosek do Sądu.

Istniały wówczas bowiem uzasadnione przesłanki do oceny, że powód będąc osobą uzależnioną i nie w pełni wyleczoną, nadal powoduje rozkład życia rodzinnego jak i zagraża porządkowi publicznemu. Przepis art. 26 ust. 3 ustawy nie został naruszony. To więc, że Sąd uznał brak podstaw do orzeczenia przymusowego leczenia nie uchyła oceny, że Gminna Komisja utworzona przez stronę pozwaną nie przekroczyła uprawnień i miała uzasadnione podstawy do złożenia wniosku. Złożenie takiego wniosku stanowi formę działań w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i samo w sobie nie ma charakteru bezprawnego nawet jeżeli dotyka dób osobistych. Opinia biegłego wydana w postępowaniu sądowym wskazuje, że problem nadal istnieje, i nie było żadnych podstaw do uznania, że ustały problemy rodzinne powoda. Ustalenia nie dają podstawy do oceny, że działanie Komisji wykraczało poza granice określone w ustawie dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi lub, że było nieobiektywne i wykraczało poza wynikającą z celów tej ustawy potrzebę (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 kwietnia 2000 r. III CKN 777/98 LEX nr 51361).

Nie ma żadnej podstawy by doszło do zarzucanego w środku odwoławczym nieograniczonego w czasie, nieustannego niepokojenia powoda. Podzielić więc trzeba dokonaną przez Sąd Okręgowy ocenę niezasadności powództwa.

Tylko ubocznie Sąd Apelacyjny zauważa, że skutki prowadzenia postępowania przez Gminną Komisję (które zresztą nie było upubliczniane), dla ewentualnego, negatywnego postrzegania powoda w oczach społeczeństwa, zostały praktycznie pochłonięte przez podanie do publicznej wiadomości wyroku karnego. Jednym z celów takiej kary jest bowiem także dotknięcie dobrego imienia skazanego jakim cieszył się dotąd w środowisku (por. J. Jaroszek „Profilaktyczne i wychowawcze znaczenie podania wyroku do publicznej wiadomości” Prob.Prawn. 1983 Nr 7 s. 42-43).

Wobec powyższego Sąd Apelacyjny oddalił apelację na podstawie art. 385 k.p.c. w zw. z art. 15 zzs¹ ust. 1 pkt 4 ustawy dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz. U. poz. 1842, z późn. zm.), w zw. z art. 6 ust.1 i 2 ustawy z dnia 28 maja 2021 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U.2021.1090).

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na podstawie art. 98§1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 391§1 k.p.c., przy zastosowaniu §2 pkt 4, §8 ust. 1 pkt 2 i §10 ust.1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2018r. poz. 265).

SSA Sławomir Jamróg